



Studie prokázala, že „rasa a jazyk hrají u dětí hlavní roli při procesu formování etnické identity“

Autor: Guillaume Durocher

Univerzita Britské Kolumbie (University of British Columbia, UBC) přišla s nanejvýš zajímavou studií zabývající se schopností velmi malých dětí rozlišovat a spojovat si různé rasy a jazyky. Podle vědců (zdůraznění G. D.):

Jedenáctiměsíční batolata dokáží spojovat jazyky, které slyší, s etnicitou, naznačují výsledky nedávného výzkumu UBC.

Letos v dubnu v časopise *Developmental Psychobiology* zveřejněná studie probíhala ve Vancouveru. Autoři dospěli k závěru, že se **jedenáctiměsíční děti**

dívaly více na tváře lidí asijského než evropského původu, když slyšely kantonštinu ve srovnání s angličtinou – nikoliv však v případě španělštiny...

Chtěli jsme zjistit, zda bylo pozorované spojení mezi kantonštinou a asijskými tvářemi zapříčiněno párováním, naučeným dětmi ze svého okolí, nebo jestli mají batolata prostě jen sklony spojit si neznámý jazyk s nepovědomou etnicitou. Provedli jsme proto druhou studii, při níž jsme bělošským dětem, jež jejich rodiče učí anglicky, přečetli věty v angličtině a španělštině a ukázali jim tytéž obrázky bělošských a asijských tváří. Při ní jsme zjistili, že děti se dívaly na tváře lidí obou etnicit podobně u obou jazyků. Spojíme-li si tato zjištění, zdá se, že **batolata skutečně vnímají specifické spárování jazyka a etnicity, pravděpodobně na základě tváří a jazyků, s nimiž se setkávají...**

Vztah mezi podobou mluvčího a jazykem děti nikdo učit nemusí - osvojují si jej samy od sebe.

Jedna z autorek studie správně podotýká: „Děti jsou skutečně velice vnímavé.“ A okamžitě dodává, že výsledky studie „by měly rodiče ujistit, že děti vyrůstající v multikulturní a mnohojazyčné společnosti jako je Vancouver, tuto rozmanitost vnímají a poznávají a při svém osvojování jazyků jim není překážkou, ale naopak pomocníkem“.

Nikdo jistě nepochybuje o tom, že rozmanité polyglotní prostředí dětem pomáhá osvojit si jazyky. Mnohem více mě ale zaujal další z možných výkladů výsledků studie, tedy že lidé v podstatě hned od narození dokáží rozlišovat mezi rasami (viditelné fyzické rozdíly jsou projevem genetické odlišnosti populací) i jazyky.

A jak je to vůbec možné? Podle mého mínění jde jen o další z řady důkazů o tom, že rasa a jazyk hrají hlavní roli při procesu formování etnické identity. Jak dítě postupně vyrůstá, učí se rozeznávat, kdo k jeho členské skupině patří a kdo ne nejen na základě své výchovy a kultury, ale obzvláště na základě viditelné rasové podobnosti a společného jazyka. To by také vysvětlovalo, proč se z multirasových polyglotních společností v podstatě nikdy nestanou harmonické a jednotné národy (stačí se podívat na Belgie, Kanadu, Brazílii, Malajsi, Rakousko-Uhersko atd.) i masovou psychologickou přitažlivost nacionalismu v moderním světě, jak je od 19. století patrné z takřka všeobecných tužeb po jazykově homogenních národních státech.

Vytváření etnické (a národní) identity je z části podmíněno i socializací. Rasa a zejména jazyk samozřejmě mají značný podíl i při rozhodování o tom, s kým se člověk stýká a jaká média konzumuje. (Po rozšíření knižtisku a moderních telekomunikací se značná část socializace odehrává zprostředkovaně, tj. v souladu s tezí **Benedicta Andersona** o významu v masovém nákladu tištěných novin při formování národních identit (**imaginárních společenství**). Na rozdíl od marxistů ale nemíníme zavrhnout hluboko zakořeněné psychologické mechanismy i kulturně-genetické odlišnosti v pozadí těchto národních identit.)

Kultura či „klanovost“ samozřejmě mohou danou rasovo-jazykovou skupinu dále rozdělit do jednotlivých etnických podskupin. (Vezměme si třeba srbsko-chorvatské třenice nebo nespočet kmenů a etno-náboženských skupin na Blízkém východě.) Obecně však podle všeho nelze vytvářet sdílené pevné etno-národní identity tam, kde tomu brání jazykové a rasové rozdíly – i přes vlastenecké projevy nebělochů se silnou identitou jako Ilhan Omarová.

Vrozený impuls k rozvinutí etnické identity – na základě vlastní rasy (fyzický vzhled) a jazyka v kontrastu s ostatními – a upřednostnění této etnické skupiny jsou z evolučního pohledu pochopitelně adaptivní. Lidé sdílející s námi jazyk a rasovou příslušnost jsou nám obecně geneticky mnohem blíže, než ti rasově a jazykově cizí (obzvláště pak v kmenovém prostředí, kde si jednotlivé kmeny zpravidla vyvíjejí svá vlastní nářečí či přízvuk). Lidé se rodí do světa a ti z nich vybavení popsaným instinktem se přirozeně sdružují s ostatními lidmi podobného jazyka a vzhledu a stejně přirozeně se jim vede lépe než osamělým duším, které tento instinkt nemají. Odtud tedy všeobecná přítomnost etnocentrismu u lidí.

Výzkum z Kanady si tak můžeme zařadit do stále naditější složky studií, jež ukazují značnou citlivost malých dětí vnímat rasové a jazykové odlišnosti. Média, znepokojena jejich schopností rozlišovat mezi rasami a dobře zdokumentovaným upřednostňováním příslušníků své rasy, nás pravidelně zásobují projevy morální paniky kvůli „rasistickým nemluvnatům“ (viz *Newsweek* v roce 2009, *Time* v roce 2014, nebo *New York Post* v roce 2017).



Není to snadné: navázání mezirasových vztahů vyžaduje překonání



Studie ukázala, že miminka samy od sebe rozlišují rasy a snadno si je spojují s jazyky | 4

*pradávného genetického naprogramování (popisek k fotografii převzat z článku **Jeffreyho Klugera: Your Baby Is a Racist—and Why You Can Live With That**, časopis Time 17. dubna 2014)*

Jedna ze studií zaměřených na jazyk ukázala, že dokonce i novorozenci pláčou s přízvukem svých rodičů, pravděpodobně odposlechnutým v lůně, což ukazuje na schopnost přízvuk nejen rozpoznat, ale také napodobit. Jiná data naznačují, že se nemluvňata raději dívají na mluvčí svého rodného jazyka než jazyků cizích nebo že malé děti upřednostňují přátele s přízvukem rodilých mluvčí před těmi s cizími přízvuky.

Všechno výše uvedené ukazuje k neschopnosti polyglotních multirasových společností vytvořit pro své příslušníky společnou etnickou či hlubší národní identitu. „Hormon lásky“ oxytocin je spojován s prožitky solidarity, empatie, emocionálních pout i upřednostňováním své rasové členské skupiny. V našich „rozmanitých“ společnostech tak mnohé děti dost možná vyrostou, aniž by si kdy vytvořily pevný pocit sounáležitost, který přináší sdílená etnicita.

Takové společnosti jsou sice bez lásky, emocionálně neuspokojivé a odcizující, mechanicky však díky mašinérii globálního kapitalismu a kapacitě sociálního státu zajistit většině obyvatelstva pohodlný konzumní život svým způsobem „fungují“.

Úvaha Guillame Durochera *Study Shows Babies Naturally Distinguish Races and Easily Link Them to Languages* vyšla na stránkách The Occidental Observer 16. července 2019.